

Wstępna analiza danych

W realizowanej analizie danych wykorzystano następujące źródła:

- **dane statystyczne (dane własne miasta/MOF oraz innych podmiotów publicznych),**

Wstępna analiza danych statystycznych potwierdziła ogólnopolskie kierunki:

- x Demografia

- liczba ludności zmniejszyła się, co wskazuje na wyraźny trend depopulacyjny. Średni wiek mieszkańców wynosi nieco poniżej średniej krajowej (42,2 lat) i wojewódzkiej (42,6 lat).

Starzenie się społeczeństwa i ubytek ludności mogą wpływać na ograniczenie zasobów pracy oraz zwiększenie obciążeń dla systemu opieki społecznej i zdrowotnej. Należy zastosować mechanizmy zachęt dla młodych ludzi (odpowiednie warunki rozwoju - mieszkalnictwo, jakość życia, możliwość zatrudnienia; rozwoju i zdobywania kwalifikacji a także zabezpieczyć potrzeby starzejącego się społeczeństwa (bezpieczeństwo socjalne, działania skierowane do utrzymania zdrowia i aktywności).

- x Rynek pracy

Mimo iż zatrudnienie na 1000 mieszkańców jest wyższe niż średnia dla województwa lubelskiego oraz Polski, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było o ok 25% niższe od średniego wynagrodzenia krajowego. Pomimo relatywnie niskiego bezrobocia, niższe wynagrodzenia mogą wpływać na odpływ młodych i wykwalifikowanych pracowników do innych regionów lub za granicę, co wskazuje na trudną sytuację na runku pracy oraz konieczność wsparcia lokalnej gospodarki w tym zakresie (np. przygotowania nowych terenów inwestycyjnych, pozwalających na rozwój przedsiębiorczości, tworzenie warunków zachęcających do podejmowania zatrudnienia oraz działalności na terenie miasta).

- x Migracje i saldo demograficzne

Migracje zagraniczne są względnie niewielkie, ujemny przyrost naturalny wskazuje na potrzebę działań wspierających rodziny. Korzystną tendencją są migracje wewnętrzne, w których można upatrywać szanse rozwoju miasta (odpowiednio przygotowane tereny pod budownictwo mieszkaniowe, możliwość zatrudnienia, dobry poziom placówek edukacyjnych).

- x Struktura wiekowa i potencjał rozwojowy

Wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym stanowi potencjał dla rozwoju gospodarczego, jednak rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym może w przyszłości zwiększyć zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne.

- x Bezpieczeństwo publiczne

Wiodąc pod uwagę wykrywalność przestępstw oraz systemy funkcjonujące w mieście można wskazać na skuteczne działania w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Ze względu na stały rozwój komunikacji niezbędne są dalsze inwestycje (w szczególności prowadzące do uspokojenia ruchu i zwiększania poziomu bezpieczeństwa).

- x Środowisko

Mimo dobrego poziomu zabezpieczenia środowiska naturalnego (wysoki stopień zwodociągowania i skanalizowania miasta, aby utrzymać ten poziom wymagane będzie podejmowanie dalszych działań inwestycyjnych (zwiększenie bezpieczeństwa, przepustowości np. oczyszczalni obsługującej stworzoną infrastrukturę). Ponadto mając na uwadze chęć rozbudowy miasta potrzebne będą nowe uzbrojone tereny.

Po wstępnym procesie analizy danych statystycznych, działanie to realizowano w formie pogłębionej (szczegółowa analiza obszaru wybranego podczas konsultacji).

• **bazy danych (udostępnionych przez Związek Miast Polskich - raport dla Miasta Tomaszów Lubelski**, dostępny on-line pod adresem <https://wsparciemiast.pl/baza-wiedzy/dane-i-badania/raporty/tomaszow-lubelski/> uzupełniony 4.11.2025 roku, zawierający porównania z innymi podobnymi miastami/ obszarami funkcjonalnymi na terenie kraju).

Przeprowadzona analiza pozwoliła zidentyfikować kluczowe trendy demograficzne, społeczne i gospodarcze oraz ocenić spójność proponowanych działań z istniejącymi dokumentami.

Tomaszów Lubelski jest jednym ze 139 miast w Polsce wskazanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, jako Obszar Strategicznej Interwencji (tzw OSI). Posiadane takiej roli uprawnia miasto do korzystania ze szczególnego rodzaju wsparcia. Dzięki niemu Tomaszów wraz z otaczającymi terenami wiejskimi może stać się miejscem atrakcyjnym do życia, wykorzystującym potencjały lokalne, uzyskującym nowe funkcje, które pozwolą na odwrócenie trendów przenoszenia się młodych wykwalifikowanych ludzi do wielkich ośrodków metropolitalnych.

Przykładem funduszy wspierających ten rozwój jest Polsko -Szwajcarski Program Rozwoju Miast. Dobre przygotowanie się do tego zadania wymaga wielu wysiłków i analiz. Od wiosny br. analizowane i zbierane są dane, które pomogą w wyznaczeniu właściwego trendu rozwoju.

Jednymi, z dostępnych form analiz sytuacji w mieście, są raporty przygotowane przez Ekspertów Związku Miast Polskich, prezentujące syntetyczne podsumowanie kluczowych procesów społeczno-gospodarczych w Tomaszowie. Wraz z prowadzonym na bieżąco procesem aktualizacji danych zawartych w dokumentach strategicznych dadzą nam one możliwość zdefiniowania działań, które pozwolą wykorzystać potencjały i przeciwdziałać niekorzystnym tendencjom widocznym w ostatnich latach.

W załączeniu znajdują się również dane statystyczne za zamknięty rok obrotowy (w listopadzie 2024 roku - są to dane z 31.12.2023 roku). W związku z tym, że opracowujący informacje do wniosku nie posiadali pełnych bieżących danych statystycznych innych miast/regionów, które można byłoby porównać z danymi Tomaszowa Lubelskiego (miasta wraz z obszarem funkcjonalnym) - co pozwala na ustalenie sytuacji względem podobnych porównywalnych obszarów, w analizie przeprowadzonej na potrzeby Wstępnej Propozycji Projektu posługiwano się danymi z raportów opracowywanych przez Związek Miast Polskich.

Poniżej odnośnik do raportów przygotowanych dla miasta Tomaszów Lubelski.

<https://wsparciemiast.pl/baza-wiedzy/dane-i-badania/raporty/tomaszow-lubelski/>

